Měsíčník Celní správy České republiky
55. ročník, ČERVENEC-SRPEN 2021

CLO Douane

Analýza cigaretových krabiček

Nová mobilní technika a ochranné pomůcky

V rámci projektu Posílení technických prostředků k odhalování nelegální přepravy nebezpečných látek (registrační číslo ISF/14/02) bylo pořízeno technické vybavení, které bude využíváno Celně technickou laboratoří a příslušníky ve výkonu. Celkové náklady projektu ve výši téměř 12 mil. Kč (včetně speciálního vozidla pro detekci a kontrolu OPL, Clo-Douane červen 2021) byly ze 75 % spolufinancovány Evropskou unií v rámci národního programu Fondu pro vnitřní bezpečnost, 25 % financovala ze svého rozpočtu Celní správa ČR.

FINANCOVÁNO EVROPSKOU UNIÍ
FOND PRO VNITŘNÍ BEZPEČNOST

Projekt Posílení technických prostředků k odhalování nelegální přepravy nebezpečných látek, registrační číslo ISF/14/02, je financován Evropskou unií v rámci národního programu Fondu pro vnitřní bezpečnost

Ramanův spektrometr nové generace Pendar X10

Ramanův spektrometr Pendar X10 je určen pro bezkontaktní analýzu neznámých potenciálně nebezpečných látek a přináší technický průlom v rámci Ramanovy spektrometrie. Pendar X10 se od svých předchůdců zásadně liší možností měření vzorků neznámých látek ze vzdálenosti až dvou metrů. K tomuto typu měření je potřeba zamířit na vzorek dvěma laserovými paprsky, které následně určí přesný bod měření. Tento inovativní způsob měření umožňuje operátorovi minimalizovat styk s látkami, u kterých hrozí podezření na vysokou toxicitu.

Další nespornou výhodou přístroje Pendar X10 je možnost měření tmavě až černě zabarvených vzorků, termicky nestabilních vzorků a vzorků, které vykazují vysokou fluorescenci. U stávajících Ramanových spektrometrů typu FirstDefender, Progeny ResQ a TactidID, kterými již CS disponuje, je zapotřebí, aby byl přístroj v kontaktu s obalem vzorku, což u nového přístroje není vyžadováno. Vzhledem k hmotnosti a způsobu měření Pendarem X10 je v jeho příslušenství zahrnut praktický stativ, který umožnuje snadnější manipulaci s přístrojem. Pendar X10 bude skvělým pomocníkem jak pro ověření nebezpečnosti zásilek přicházejících do CTL, tak i pro použití v terénu.

Rentgenfluorescenční spektrometr ProSpector 3

Další přístrojová technika, která rozšiřuje portfolio CS v problematice mobilní diagnostiky a byla pořízena v rámci národního programu pro vnitřní bezpečnost, je rentgenfluorescenční spektrometr ProSpector 3. Tento ruční přístroj vážící pouhých 1,5 kg je vhodný pro použití jak v laboratoři, tak i v terénu. Slouží k identifikaci neznámých látek anorganického původu (pevného a kapalného skupenství) a dále ke zjištění materiálového složení (slitiny kovů), analýze šperků (výpočet karátů) a jiných materiálů. Praktickým příslušenstvím je speciální měřicí komora, která usnadňuje manipulaci při analýze vzorku.

Filtroventilační jednotky s příslušenstvím

Nejdůležitějším faktorem při zpracování a ohledávání neznámých vzorků je bezpečnost pracovníků CTL. Za účelem zvýšení bezpečnosti při práci s potenciálně nebezpečnými vzorky byly pořízeny sety filtroventilačních jednotek v kombinaci s kuklami a s celoobličejovými maskami. Tato zařízení umožní delší pobyt pracovníka v ohrožujícím prostředí, sníží náročnost vykonávané práce, čímž zmenší riziko jeho ohrožení nebezpečnou látkou.

Filtroventilační jednotky představují skupinu osobních ochranných prostředků, které zajišťují vysokou úroveň ochrany a relativní pohodlí i při dlouhotrvajícím použití. Jde o přenosný bateriemi napájený ventilátor, který nejprve prožene vzduch přes kombinovaný filtr (čímž zbaví vzduch částic nebezpečného materiálu) a následně vhání vyčištěný vzduch do masky nebo kukly. V kukle nebo masce vzniká mírný přetlak, který napomáhá držet škodlivé látky mimo dýchací zónu. Další výhodou přetlakového systému je eliminace potíží se značným dýchacím odporem, který musí plíce překonávat u masek nebo respirátorů s nasazeným filtrem, tj. bez nuceného přívodu vzduchu. Navíc masky a kukly kombinují více ochranných prvků v jednom zařízení – ochranu dýchání, zraku i pokožky obličeje.

Dozimetr UltraRadiac™-Plus

Dalším kontrolně-technickým prostředkem, který byl v rámci projektu zakoupen je osobní zásahový dozimetr UltraRadiac™-Plus, jenž byl pořízen v počtu šestnácti

kusů. Kromě optické, akustické a vibrační signalizace v případě detekce ionizujícího záření umožňuje přístroj zobrazení jak dávkového ekvivalentu, tak i příkonu dávkového ekvivalentu. Přístroj je určen pro kriminalistické techniky sekce pátrání jako detekční prostředek pro práci v prostředí s možným výskytem nebezpečných látek. Stejným typem přístroje byly rovněž vybaveny odd. 62 mobilního dohledu těch celních úřadů, které nedisponují mobilní skupinou určenou k radiačnímu monitoringu. Zde bude uvedený přístroj pomocníkem zejména při kontrolách přeprav nebezpečných látek podle úmluvy ADR a při kontrole přeshraniční přepravy odpadů.

Ochranné pomůcky s vyšší ochranou

V rámci projektu „Posílení technických prostředků k odhalování nelegálních přeprav nebezpečných látek" byly pro příslušníky útvarů CS ČR v přímém výkonu služby s potenciální možností dostat se do kontaktu s nebezpečnými látkami, pořízeny také ochranné pomůcky zajišťující vyšší ochranu než běžně používané jednorázové obleky kategorie T5 a T6, obecně nazývané „TYVEK", ve spojení s respirátory třídy FFP3 a ochrannými brýlemi.

Celkem bylo pořízeno 46 sad ochranných prostředků zajišťujících zvýšenou ochranu příslušníků v místech, kde může dojít ke kontaktu s nebezpečnými látkami „CBRN" a jejich možnému ohrožení zdraví a života.

Osmadvacet sad těchto ochranných prostředků je určeno zejména do technologických vozidel útvarů dohledu, na celní a daňové pracoviště, zvláště pak na poštu a letiště, kde se příslušníci mohou dostat do kontaktu s nebezpečnými látkami nelegálně přepravovanými v různých zásilkách.

Zbývajících 18 sad je učeno pro útvary pátrání. Tam se využijí zejména ve vztahu s kontrolní činností v oblasti OPL, a to ve varnách s vysokým výskytem neznámých chemických látek, nebo v pěstírnách, kde jsou pro růst „rostlin" v nemalé míře používány různé chemické přípravky.

Blanka Bažilová
odbor 60 GŘC
Radek Svoboda
odd. 333 GŘC

Nově vzniklý útvar zacílí na kybernetickou kriminalitu

Výkonné útvary sekce 03 pátrání v podobě teritoriálních odborů pátrání (75.X) a jejich jednotlivá oddělení (protidrogové, celní, daňové, trestné činnosti a zvlášť závažné trestné činnosti) odhalují trestnou činnost, která se vyvíjí paralelně se společností a k níž jsou stále častěji využívány digitální technologie a do jisté míry anonymní virtuální prostředí sítě Internet nebo DarkNets. Nedílnou součástí prověřování trestné činnosti je i zajišťování elektronických důkazů v podobě digitálních stop.

Na měnící se trendy v páchání zločinu musejí orgány činné v trestním řízení reagovat, a to s ohledem na oprávnění a zákonné prostředky, kterými disponují. Elektronické důkazní prostředky je nutné zajišťovat takovým způsobem, aby samotné zajištění bylo procesně správné, nezpochybnitelné a nenapadnutelné a dalo se s ním dále analyticky pracovat. Elektronický důkaz může být v mnoha případech jediným důkazem, který usvědčuje pachatele konkrétního trestného činu. Chybné zajištění či nevhodně stanovený způsob archivace elektronického důkazu může vést ke vzniku pochybností, odmítnutí důkazu a následnému zproštění viny obžalovaného.

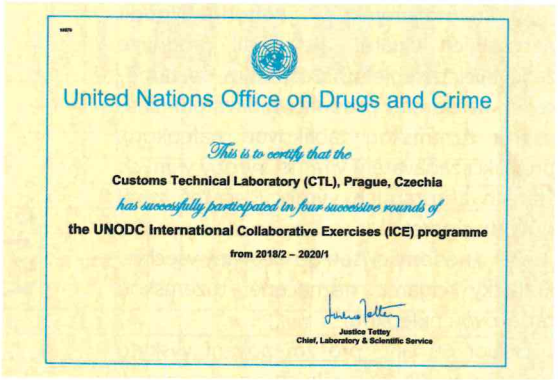
S ohledem na výše uvedené bylo nutné vybudovat samostatné oddělení SO 076 – kybernetické kriminality a forenzní analýzy dat pod přímým vedením ředitele sekce 03 - pátrání, které sdružuje agendy kybernetické kriminality, kriminální analýzy trestního řízení a forenzní analýzy digitálních dat. Vytvořením takového oddělení bude zabezpečen jedinečný postup zajišťování elektronických důkazů, jeho zpřístupnění a následné analytické zpracování.

Agenda Forenzní analýza digitálních dat bude zajišťovat mimo jiné činnosti získávání, zpřístupňování a vyhodnocování digitálních dat, včetně obsahu vzdálených úložišť propojených datovými službami a digitálních dat bez teritoriálního ohraničení, metodické činnosti v oblasti sběru, zpřístupňování a vyhodnocování zajištěných digitálních dat. Důležitá je i technicko-operativní analýza dat sloužící k zajištění potřebných informací a dalších kroků k odhalení pachatele či zajištění digitálních stop. Agenda Kriminální analýza trestního řízení se bude zabývat metodickou a koordinační činností pro výkonné útvary pátrání v oblasti zpracování poznatků a tvorby spisové (případové) analýzy. V neposlední řadě agenda Kybernetické kriminality bude vykonávat činnosti směřující do oblastí latentních sítí DeepWeb a DarkNets, následně zajišťování a správu virtuálních měn a odborné a technicky náročné kriminalisticko-technické úkony při tvorbě obsahu webových stránek, uživatelských profilů sociálních sítí a obsahu latentních sítí pro účely trestního řízení.

Pavel Bönisch
odd. 711 GŘC

Prestižní certifikát pro CTL

Celně technická laboratoř obdržela od Úřadu OSN proti drogám a zločinu (UNODC) certifikát dokládající špičkové zpracování analýz vzorků omamných a psychotropních látek. Vydané potvrzení bylo uděleno na základě úspěšnosti CTL ve čtyřech po sobě následujících kolech testování způsobilosti laboratoří, které UNODC každoročně pořádá.

United Nations Office on Drugs and Crime

This is to certify that the

Customs Technical Laboratory (CTL), Prague, Czechia

has successfully participated in four successive rounds of

the UNODC International Collaborative Exercises (ICE) programme

from 2018/2 – 2020/1

Justice Tettey
Chief, Laboratory & Scientific Service

UNOCD uznává CTL a vyjadřuje poděkovaní za pokračující spolupráci a úsilí zabezpečovat kvalitní forenzní laboratorní činnost v České republice, za úsilí k řešení problematiky OPL a cenný příspěvek k rozvoji a úspěchu programu ICE – tj. programu testování způsobilosti zkušebních laboratoří ve zkoušení narkotik.

Roman Schoula
odd. 20 GŘC - CTL